

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «ВАЛЯННЯ ВОВНИ»

Основний рівень

*Шевченко Ганна Миколаївна –
керівник гуртка Центру творчості
дітей та юнацтва «Шевченківець»,
м. Київ*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Особливої уваги у вирішенні проблем позашкільної освіти набувають питання зацікавленості вихованців у навчанні різноманітним сучасним видам мистецтва. Актуальність цієї навчальної програми пов'язана з тим, що техніка сухого та мокрого валяння є досить незвичною та оригінальною і може стати чудовим поштовхом для формування творчої особистості дитини та бути стимулом для її подальшого розвитку.

Створення навчальної програми обумовлено впливом переходу людства до сучасних видів мистецтва, які пов'язані з декоративно-прикладною діяльністю. Валяння вовни (фелтінг, від англ. felt – повсть, фільтцювання, фільц, набивання) – це особлива техніка рукоділля, в процесі якої з вовни для валяння створюється малюнок на тканині або повсті, об'ємні іграшки, панно, декоративні елементи, предмети одягу або аксесуари.

Навчальна програма реалізується у гуртках художньо-естетичного напрямку позашкільних, загальноосвітніх навчальних закладів та спрямована на вихованців середнього шкільного віку.

Під час підготовки програми була врахована навчальна програма «Валяння вовни», розрахована на один рік початкового рівня навчання (автор Корнієнко А. В.) та використано матеріали Інтернет-ресурсів, книги вітчизняних і зарубіжних авторів, присвячені дитячій художній творчості.

Мета програми: створення умов для творчої самореалізації дітей через виготовлення декоративних виробів.

Для досягнення зазначеної мети передбачається виконання таких **завдань**:

- ознайомити вихованців із різноманітними видами вовни, специфікою її застосування у декоративно-ужитковому мистецтві;
- навчити свідомо комбінувати техніки валяння для створення сучасних виробів;
- розвинути образне мислення дітей під час практичної діяльності;
- виховати стійкий інтерес, любов та повагу до декоративно-ужиткового мистецтва.

В основі програми лежать три взаємопов'язані розділи: виготовлення аксесуарів (створення найпростіших елементів вбрання в техніках сухого та мокрого валяння, робота за допомогою голок для фелтінгу); створення одягу (мокре валяння: в роботі застосовується мило, вода, москітна сітка, пузирчаста плівка та змішана техніка); створення взуття (вивчення ілюстрацій, робіт

майстрів, розробка власного ескізу, підготовка інструментів та допоміжних матеріалів, виконання завдання з використанням різних технік).

Щоб контролювати процес оволодіння технікою валяння педагогу необхідно контролювати дотримання вихованцями плану послідовності виконання. Обов'язковою умовою є пояснення нового матеріалу, обговорення та аналіз дитячих робіт. Дотримання правил техніки безпеки є необхідною умовою на заняттях з фелтінгу.

Дана програма передбачає 1 рік навчання основного освітнього рівня (144 год. на рік, 4 год. на тиждень).

Кількісний склад навчальної групи – 15 вихованців.

Прийоми і засоби навчання технікам сухого та мокрого валяння дуже різноманітні: розгляд зразків, спостереження за роботою товаришів, майстер-клас від педагога, показ технічних прийомів, вправи на закріплення тощо. Такі форми роботи як: конкурси, вікторини, поле-чудес та інші види гри-заохочення а також відвідування виставок дитячих робіт із вовни підвищують мотивацію до творчої діяльності.

Програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення у зміст програми та розподіл годин за темами, враховуючи інтереси гуртківців, стан матеріально-технічної бази закладу.

Основний рівень, один рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділ, тема	Кількість годин		
	теоретичних	практичних	усього
Вступ	2	-	2
Розділ 1. Виготовлення аксесуарів	4	26	30
1.1. Валяння капелюха, шарфу	2	18	20
1.2. Виготовлення сумки із шерсті	2	8	10
Розділ 2. Створення одягу	10	42	52
2.1. Валяння жилетки, накидки	4	24	28
2.2. Виготовлення валяної спідниці, сукні, сарафану	6	18	24
Розділ 3. Створення взуття	12	46	58
3.1. Валяння декоративних валянок	6	22	28
3.2. Виготовлення капців, босоніжок	6	24	30
Підсумок	-	2	2
Разом	28	116	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік та особливостями навчання. Організація навчального процесу. Правила безпеки життєдіяльності. Загальні вимоги до роботи у гуртку.

Розділ 1. Виготовлення аксесуарів (30 год.)

1.1. Валяння капелюха, шарфу (20 год.)

Теоретична частина. Інструменти та матеріали. Розрахунок ущільнення вовни. Основні правила валяння. Традиційні українські аксесуари-вінки. Сучасні тенденції та напрямки. Декор та стилізація.

Практична частина. Малювання ескізу та підбір кольорової гами. Виготовлення капелюха в теплому або холодному кольоровому рішенні (на вибір вихованців). Створення об'ємної української прикраси «Польові квіти». Декорування бісером. Виготовлення шарфу на тему «Мій настрої». Валяння об'ємної прикраси «Червоне намисто». Підготовка та проведення виставки робіт вихованців.

1.2. Виготовлення сумки із шерсті (10 год.)

Теоретична частина. Перегляд ілюстрацій із зображенням клатчів, сумок. Основи кольорознавства. Створення виразного художнього образу: пластика, пропорції, закони композиції. Основні прийоми «малювання» шерстю. Особливості оптичного змішування вовни.

Практична частина. Створення гаманця, чохла для телефону. Виготовлення декоративної сумочки-клатчу із зображенням пейзажу. Подальша стилізація виробу. Створення жіночої сумки із використанням зображення фруктів і квітів. Проведення виставки робіт гуртківців.

Розділ 2. Створення одягу (52 год.)

2.1. Валяння жилетки, накидки (28 год.)

Теоретична частина. Особливості техніки «мокре валяння». Матеріал, правила викрійки та виготовлення шаблону для майбутнього виробу. Обладнання та матеріали. Плоскі та рельєфні мотиви.

Практична частина. Відвідування виставки декоративно-ужиткового мистецтва. Створення жилетки та накидки із вовни: розробка ескізів, виготовлення виробів, оздоблення їх вишивкою та бісером. Виготовлення накидки-топу з орнаментальними мотивами. Проведення виставки робіт гуртківців.

2.2. Виготовлення валяної спідниці, сукні, сарафану (24 год.)

Теоретична частина. Сучасне застосування технік валяння у виготовленні одягу. Поняття «нунофелтінг». Особливості декорування.

Практична частина. Творчі зустрічі із сучасними майстрами декоративного мистецтва. Перегляд ілюстративного матеріалу. Рольова гра «Чарівне ательє». Проектування декоративних виробів (спідниці, сарафану, сукні): ескізи, виготовлення, оздоблення. Проведення виставки робіт гуртківців.

Розділ 3. Створення взуття (58 год.)

3.1. Валяння декоративних валянок (28 год.)

Теоретична частина. Поєднання технік валяння у виробництві взуття. Розрахунок ущільнення виробу, робота з шаблонами.

Практична частина. Виготовлення сувеніру-валянка змішаною технікою: з елементами сухого і мокрого валяння. Декор та використання об'ємних елементів (помпони, банти, стилізовані квіти). Підготовка проведення виставки робіт вихованців.

3.2. Виготовлення капців, босоніжок (30 год.)

Теоретична частина. Фелтінг у сучасному житті: об'єднання майстрів, виставки, ярмарки, майстер-класи. Розрахунок ущільнення вовни.

Практична частина. Робота з ескізами, перенесення їх на шаблон у правильному співвідношенні із заданим розміром.

Підсумок (2 год.)

Практична частина. Проведення виставки дитячих робіт, виготовлених протягом навчального року. Аналіз досягнень вихованців та заохочення до подальшої творчої діяльності. Відвідування виставки «Хенд-мейд» (реальне або віртуальне). Виготовлення сувенірів у новітніх техніках валяння для участі в благодійних акціях та виставках. Проведення майстер-класів для батьків, вихованців інших гуртків, відвідувачів заходів.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- поняття «фелтінг»;
- поняття декору та аксесуарів;
- основні правила сухого та мокрого валяння;
- історію виникнення біжутерії;
- правила техніки безпеки при роботі з колючими та ріжучими інструментами;
- прийоми та принципи роботи в техніках сухого та мокрого валяння;
- основні засоби виразності;
- основи кольорознавства;
- жанри живопису;
- основні прийоми «малювання» шерстю;
- особливості оптичного змішування вовни.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- інструменти для валяння;
- якісно виготовляти напівоб'ємні та об'ємні вироби;
- правильно привалювати окремі елементи виробів;
- розробляти ескізи виробів.

Вихованці мають набути досвід:

- створення виразного художнього образу технікою валяння вовни;
- виставкової діяльності;
- співпраці у колективі під час виконання комплексних завдань.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№ з/п	Найменування обладнання	Кількість
1.	Шафи для збереження матеріалів та дитячих робіт	4 шт.
2.	Столи та стільці	10/20 шт.
3.	Набори кольорової шерсті	10 комплектів
4.	Поролон	10 шт.
5.	Голки для сухого валяння	10 комплектів
6.	Ножиці	15 шт.
7.	Олівці прості	2 набори
8.	Олівці кольорові	5 наборів
9.	Гумки	10 шт.
10.	Москітна сітка	15 шт.
11.	Пузирчаста плівка	15 шт.
12.	Рідке мило	10 шт.
13.	Ганчірки для прибирання	15 шт.
14.	Ємність для води	10 шт.
15.	Фарби: - гуаш художня або майстер-клас; - акварель.	5 наборів 5 наборів
16.	Репродукції робіт сучасних майстрів	1 комплект
17.	Репродукції дитячих робіт	1 комплект
18.	Рамки зі склом на ДВП	10 шт.
19.	Шовкова тканина 200 x 200	15 шт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волкотруб І.Т. Основи художнього конструювання. – Київ: Вища школа, 1988.
2. Гільман Р.А. Голка і нитка в умілих руках. М.,1993.
3. Дмитрієва Н.А. Коротка історія мистецтв. – М.: Мистецтво, 1985.
4. Кнаке Ж. Картини з фетру своїми руками: Практичний посібник. – М.: «Ніола- Прес », 2008. - (Нові ідеї).
5. Козлов В.Н. Основи художнього оформлення текстильних виробів. – М., 1981.
6. Колекція журналів «Ручна робота» – Видавництво ТОВ «Бонніер Паблікейшенз».
7. Комарова Т.С. Колективна творчість дітей. – М., 1998.
8. Краснікова Г. Все про повсть і фільцювання. Додаток до журналу «Чудові миті». – М.: Агентство Дистриб'ютор Преси, 2007.
9. Люцкевич Л. Іграшки в техніці валяння. – М.: Ексмо, 2008. (Азбука рукоділля)
10. Мистецтво. Живопис. Скульптура. Архітектура. Графіка. Кн. для вчителя в 3 ч. – М.: Просвітництво, 1989.
11. Оптичний орнамент. – Рига, 1995.
12. Основи художнього ремесла. – М., 1986.

13. Сокольникова Н.М. Образотворче мистецтво. – Обнінськ, 1996.

14. Хворостів А.С. Декоративно-прикладне мистецтво в школі. – М., 1981.